Länsstyrelsen Norrbotten

Datum
2024-06-26

Diarienummer
5270-2024

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss om ändringar i ersättningssystemet för skador på ren som orsakats av björn

Er beteckning: LI2024/00809

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Norrbottens län är positivt inställd till förslaget. En ändring av det arealbaserade ersättningssystemet är en nödvändighet för en mer rättvis fördelning än dagens system, särskilt med tanke på att en sameby med liten areal kan vara hårdare drabbad av björnpredation än en sameby med stor areal.

Vidare stödjer Länsstyrelsen förslaget att det nuvarande systemet, med ett totalbelopp för björnersättning som fördelas till samebyar utifrån areal, behålls tills vidare och att det kan kombineras med att Sametinget kan lämna en större andel medel till samebyar där förekomsten av björn är särskilt stor.

Det råder dock oklarheter om hur sametinget i sin tur ska gå tillväga och vilken uppskattning av björnpopulationen som ska användas.

Författningsförslag

Länsstyrelsen har inga synpunkter på det lagda författningsförslaget.

Yttrande

Länsstyrelsen väljer att inte kommentera förslagen i detalj utan lämnar följande generella synpunkter.

Länsstyrelsen ser en del svårigheter när det gäller populationsuppskattningar av björn på samebynivå. Dels för att spillningsinventeringar, som idag är den gällande metoden, endast genomförs var femte år i respektive län. Åren där emellan kommer vara osäkra då tätheterna av björn varierar över tid och påverkas

givetvis av licensjakt, skyddsjakt och annan dödlighet. Det är också svårt att göra täthetsberäkningar på allt för små områden då björnarna har mycket stora hemområden. Vidare finns det olika modeller för att ta fram populationsberäkningar som ger olika resultat. RovQunat-resultat har hittills inte använts i rovdjursförvaltningen i Norrbottens län och innebär för länets populationsberäkningar lägre uppskattningar än populationsberäkningen som utförts senare av NRM med hjälp av modeller framtagna av SBBRP.

Forskning har visat att den skada björnar orsakar rennäringen är starkt knuten till kalvningsområden och i dess direkta närhet[1]. Vidare kan också nämnas att de områden där björnar bedöms göra störst skada ofta har låg täckningsgrad vid inventeringarna. Det i sin tur medför att flera kalvningsområden med tillhörande allvarlig skadebild kan komma att uppvisa låg täthet av björn medan vinterbetesområden med ingen eller försumbar skadebild kan uppvisa höga tätheter av björn. I Norrbotten, till exempel, har inventeringen visat en hög täthet av björn i kommunerna Piteå, Älvsbyn, Boden och Luleå där nästan inga renar vistas på våren och sommaren. I Norrbotten finns det dessutom åtta koncessionssamebyar som kan ha förluster till björn även utanför kalvningsområdena. I ytterligare tillägg finns det ingen forskning som visar om och hur björnar rör sig mellan fjällen/kalvningsområden och andra delar av Norrbotten. Det finns därför risk att tätheten under den period då inventeringen genomförs är missvisande ur en skadeförebyggande synpunkt. Det kan finnas en fortsatt risk att ersättningarna blir orättvist fördelade trots denna ändring.

Andra saker som måste vägas in är var gränserna går mellan samebyar i det som anges som sedvanemark i vinterbetesområdena. Detta är särskilt viktigt om ersättningssystemet i större utsträckning kommer vara en kombination av beräknad björntäthet och areal.

Länsstyrelsen ser också behov av ytterligare utredning avseende finansiering samt tidsåtgång för framtagande av de underlag och beräkningar som behöver göras, varför den relativt snäva tiden till ikraftträdande av ändringen kan ifrågasättas.

Gällande farhågan att det nya förslaget inte heller blir rättvist. Länsstyrelsen anser inte att detta skulle vara ett skäl för att inte

[1] Björnpredation på ren och potentiella effekter av tre förebyggande åtgärder. Ett samarbete mellan Viltskadecenter, Skandinaviska björnprojektet och Udtja och Gällivare skogssamebyar, 2012.

genomföra ändringen då det är ett steg i rätt riktning mot ett mer rättvist system. Dock stämmer det att kunskapen om björnstammen i Norrbotten är bättre nedan odlingsgränsen där vägnätet är tätt. Länsstyrelsen bedömer att både spillningsinventeringen och björnobsen är otillräcklig ovan odlingsgränsen. Osäkerheten i inventeringsunderlaget ovan odlingsgränsen gör det svårare att följa björnstammens utveckling.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta mig, Maike Demski, för frågor på telefon 010-2255675 eller via e-post maike.demski@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 5270-2024 i ämnesraden för e-post.

Det går även bra att ringa till Länsstyrelsens växel, telefon 010-225 50 00.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövdingen Lotta Finstorp med vilthandläggare Maike Demski som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia

Viltförvaltningsdelegationen
Regeringskansliet Nils Henriksson
Länsstyrelserna i Västerbotten, Jämtland, Västernorrland samt Dalarnas län